

Mohács500 árnyékában

Történetírás és történetiség a régi magyar irodalomban

(Tudományos konferencia, Szeged, 2026. május 27–30.)

1. körlevél

Tisztelt Kollégák! Kedves Barátaink!

Őszinte örömmel adjuk hírül – részben megismételve az idei, nagy sikerű veszprémi ülásszak zárásakor elhangzottakat –, hogy a jövő év májusának végén – tizenegy évvel a legutóbbi közös szegedi tanácskozásunk után – jövőre ismét a mi műhelyeink adnak otthont a Rebakucs rendezvényének. A konferencia szervezését ezúttal azonban a Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Karának Magyar Irodalmi Tanszéke – a megszokott gyakorlattól eltérően – már nem „egyedül”, a Reneszánsz Osztállyal karöltve vállalja, hanem a Klasszika-Filológiai és Neolatin Tanszékkel közösen, egyúttal anyakarunktól is támogatva. Bízunk benne, hogy a közös munka még hatékonyabbá és gördülékenyebbé teheti a jövő tavasszal esedékes konferenciát. Mind tudjuk, a 2026-os év a mohácsi csata 500. évfordulója, erre emlékezve pedig számos tudományos és népszerűsítő rendezvény várható, amelyek a csata történetét, jelentőségét és hatásait vizsgálják majd. Ezért az Irodalomtudományi Intézettel együtt gondolkodva úgy véltük, fontos, hogy Mohács500 kapcsán az irodalomtörténészek is hallassák a hangjukat, és mi is átgondoljuk, mit is jelent szakmánk és szűkebb szakterületünk, a régi magyarországi, illetve kora újkori irodalom szempontjából a mohácsi ütközet.

A konferencia címe és hívószava így lett a Mohács500 árnyékában, ami szándékaink szerint nemcsak azt fejezi ki, hogy a rendezvény illeszkedik a Mohács-évforduló programkínálatába, hanem egyúttal azt is, hogy tanácskozásunk nem magára a csatavesztésre és annak politikai, katonai és hatalmi következményeire helyezné a hangsúlyt, hanem inkább annak vizsgálatát tűzi ki célul, hogy az ország széthullásával előálló, a korábbi viszonyokat teljességgel felforgató, zavaros, ám tartósnak bizonyuló történelmi helyzet hogyan tette egyre érzékenyebbé – a következő „másfél évszázadban” folyamatos válaszkeresésre kényszerült – elődeinket a történelmi érdeklődésű műfajok iránt, s hogy a 16–17. (bizonyos keretek között a

18.) századi irodalmat milyen viszony fűzi ehhez az egyszerre tragikus és súlyos ellentmondásokkal is terhelt történelmi korhoz.

Konferenciánk javasolt témakörei – természetesen ezúttal sem a teljesség igényével – a következők:

- magyar és latin nyelvű történetírás (emlékiratok, visszaemlékezések, beszámolók, évkönyvek, naplók, feljegyzések stb.)
- ars historica
- krónikás és tudósító énekek
- az önéletírások történeti reflexiói
- vitézi, patrióta és politikai költészet (Balassi Bálinttól a kuruc költészetig)
- politikailag motivált hitvitairodalom (pl. Magyar István, Alvinczi Péter, Pázmány Péter stb.)
- történeti vonatkozású prédikációk és példák, tábori beszédek, bibliai helyek és elbeszélések aktualizálása (pl. Enyedi György, Landovics István, Nagyar József stb.)
- történeti „anekdoták”, kiselbeszélések (Kemény Jánostól András Sámuelig)
- vitairatok, pamfletek, pasquillusok, propaganda
- politikai és állambölcseleti művek (Kovacsóczy Farkastól II. Rákóczi Ferencig)
- történelemszemlélet, történeti koncepciók, sorsértelmezések
- történelmi toposzok (pl. a kereszténység védőbástyája, Magyarország panasza, Mária országa stb.)
- a történeti hűséghez való viszony
- historiográfusok életrajza
- a kora újkori történetírás kutatástörténete

Amennyiben a felsorolt témakörök valamelyike felkeltette érdeklődésüket, tisztelettel kérjük Önöket, hogy előadástervüket – munkacímmel és **1000–1500 leütés terjedelmű összefoglalóval** – legkésőbb **2025. december 15-ig** szíveskedjenek eljuttatni **az alábbi e-mail címre: rebakucs2026@gmail.com**. A beérkezett javaslatok elbírálásáról 2026. január 31-ig küldünk értesítést, a további részletekkel pedig második körlevelünkben jelentkezünk.

Végül, zárásként engedjék meg, hogy kifejezzük abbéli reményünket, hogy az egykori hódoltsági városunkban tartandó tanácskozásunkkal szakmai közösségünk is méltóképpen emlékezhet meg a mohácsi csata 500. évfordulójáról.

Szeged, 2025. október 15.

Üdvözlettel, a szervezők
nevében:

Kasza Péter
SZTE BTK
Klasszika-Filológiai és
Neolatin Tanszék

Molnár Annamária
ELTE HTK ITI
Reneszánsz Osztály

Szigeti Molnár Dávid
SZTE BTK
Magyar Irodalmi Tanszék

